

Скрининг на гърдата в Северна Ирландия

Помагаме да решите

Breast Screening

Какво представлява ракът на гърдата?	4
Какво е скрининг на гърдата?	5
Резултати от скрининг на гърдата	7
Направете избор – възможни ползи и рискове от скрининг на гърдата	10
Преценка на възможните ползи и рискове от скрининг на гърдата	11
Какви са симптомите на рак на гърдата?	13
Какво се случва с мамограмите ми след скрининга?	13
С кого мога да се свържа, ако имам въпрос?	14

Вие избирате дали да се подложите на скрининг на гърдата или не. Целта на тази листовка е да ви помогне да вземете решение.

Защо Здравеопазване и социални грижи (HSC) предлагат скрининг на гърдата?

HSC предлага скрининг, за да спаси живот от рак на гърдата. Скринингът прави това, като открива рак на гърдата в ранен етап, когато е твърде малък, за да се види или усети. Скринингът не ви предпазва от рак на гърдата.

Скринингът на гърдата крие определени рискове. Някои жени, които се подлагат на скрининг, ще бъдат диагностицирани и лекувани от рак на гърдата, който иначе никога не би бил открит или не би им причинил вреда.

Защо съм поканена на скрининг на гърдата?

На всички жени на възраст от 50 до 70 години се препоръчва скрининг на гърдата на всеки 3 години.

Дори и над 70 години сте изложени на риск от рак на гърдата. Въпреки че вече няма да получавате автоматично покани за скрининг след 70-годишна възраст, все още може да се подлагате на скрининг на гърдата на всеки три години. Трябва да се обърнете към местната ви служба за скрининг на гърдата.

Какво представлява ракът на гърдата?

Ракът на гърдата започва, когато клетките в гърдата започнат да растат неконтролируемо и да се натрупват, образувайки бучка (известна още като тумор). С растежа на рака клетките могат да се разпространяват в други части на тялото и това може да бъде животозастрашаващо.

Ракът на гърдата е най-често срещаният вид рак във Великобритания. Всяка година около 12 000 жени във Великобритания умират от рак на гърдата. Преживяемостта от заболяването се подобрява с течение на времето и сега около 3 от 4 жени, диагностицирани с рак на гърдата, са живи 10 години по-късно.

Рискът от рак на гърдата се увеличава с напредване на възрастта. Около 4 от 5 случая на рак на гърдата се откриват при жени над 50-годишна възраст. Повечето жени с рак на гърдата **нямат** фамилна анамнеза за заболяването.

Какво е скрининг на гърдата?

Скринингът на гърдата е рентгеново изследване, наречено мамография, за да провери гърдата за признаци на рак. Може да открие рак, който е твърде малък, за да се види или усети.

Какво се случва, ако избира да се подложи на скрининг на гърдата?

Дигитален мамограф

Когато пристигнете в службата за скрининг, персоналът проверява данните ви и разпитва за всички проблеми с гърдите, които сте имали. Ако имате някакви въпроси, моля да попитате.

Мамографията се извършват от жени лаборанти. За мамографията трябва да се съблечете до кръста. Поради това е по-лесно да бъдете с пола или панталон вместо рокля.

Лаборантът първо обяснява какво ще се случи. След това тя поставя гърдата ви върху мамографа и спуска пластмасова пластина върху нея, за да я притисне. Това помага гърдата да бъде неподвижна и да се получат ясни рентгенови снимки.

Обикновено се правят две рентгенови снимки на всяка гърда – една отгоре и една от страни. Лаборантът стои зад параван, докато се правят рентгеновите снимки. Трябва да стоите неподвижно няколко секунди при всяка снимка.

Цялото посещение отнема по-малко от половин час, а мамографията само няколко минути.

Какво е усещането при мамография?

Мамографията може да бъде некомфортна, а някои жени я намират за болезнена. Обикновено болката преминава бързо.

Моля да се обадите в службата за скрининг, преди да дойдете на преглед:

- **ако имате физическо увреждане или изкачването на стълбище ви е трудно**, за да може скрининг екипът да предприеме всички необходими мерки за вас;
- **ако имате гръдни импланти**, обикновено може да се направи мамография, но уведомете предварително скрининг екипа;
- **ако наскоро сте преминали мамография, бременна сте или кърмите**, тъй като може да бъде препоръчано да отложите скрининга на гърдата;
- **ако имате нужда от преводач.**

Резултати от скрининга на гърдата

Вие ще получите писмо с резултатите от скрининга на гърдата в рамките на 2-3 седмици след посещението. Резултатите се изпращат и на вашия личен лекар.

Повечето жени получават нормален резултат

При около 96 от всеки 100 жени, преминали скрининг, мамографията не показва признаци на рак – това е нормален резултат.

Не забравяйте, че ракът може да се развие и между мамографиите, така че незабавно уведомете вашия лекар, ако забележите някакви промени в гърдите.

Някои жени се нуждаят от допълнителни изследвания, защото резултатът не е нормален

В писмото с резултатите може да е посочено, че се нуждаете от други изследвания, защото мамографията изглежда необичайна. Около 4 на всеки 100 жени се връщат за допълнителни изследвания след скрининг.

От тези 4 жени, 1 е бъде диагностицирана с рак. Останалите няма да имат рак и получават отново покани за скрининг на всеки 3 години.

Ако ви повикат за допълнителни изследвания, може да ви бъде направен преглед на гърдата, мамография и ултразвукови изследвания. Може да ви бъде направена и биопсия, при която с игла се взема малка проба от гърдата и се изследва под микроскоп. Въпреки че се стараем да ви предоставим резултатите в рамките на една седмица, понякога резултатите от теста с тънка игла/биопсията може да отнемат до две седмици.

Понякога жените се нуждаят от допълнителна мамография, преди да получат резултата си

Понякога поради технически проблеми мамограмата не е достатъчно ясна за разчитане. Ако това се случи, ще бъдете помолени да направите друга мамография за по-ясна снимка на гърдата ви.

Какво се случва със 100 жени
всеки път, когато се подлагат
на скрининг на гърдата?

Ако ви бъде открит рак на гърдата, той може да бъде неинвазивен или инвазивен

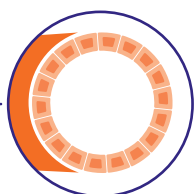
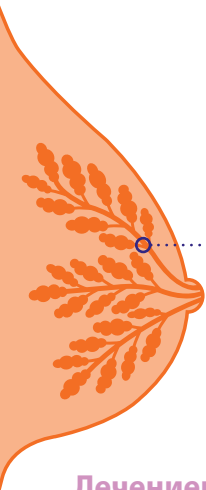
Неинвазивен рак на гърдата

Около 1 на 5 жени, диагностицирани с рак на гърдата чрез скрининг, имат неинвазивен рак. Това означава, че в гърдата има ракови клетки, но те се намират само вътре в млечните канали (тръби) и не са се разпространили другаде. Този рак се нарича още дуктален карцином *in situ* (DCIS). При някои жени раковите клетки остават вътре в каналите. При други жени в бъдеще те се разрастват (нахлуват) в гърдата.

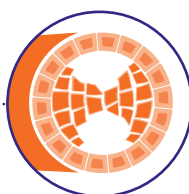
Лекарите не могат да кажат дали неинвазивният рак на гърдата ще се разпространи в гърдата или не.

Инвазивен рак на гърдата

Около 4 от 5 жени, диагностицирани с рак на гърдата чрез скрининг, имат инвазивен рак. Това е рак, който се е разраснал извън млечните канали и се е разпространил в гърдата. Повечето инвазивни видове рак на гърдата се разпространяват в други части на тялото, ако не се лекуват.

Нормален млечен канал

Неинвазивен рак на гърдата

Инвазивен рак на гърдата

Лечениена рак на гърдата

Независимо дали раът ви е инвазивен или неинвазивен се предлага лечение и грижи от екип от специалисти по рак на гърдата. Лечението обикновено включва хирургическа намеса (което може да означава мастектомия), хормонална терапия, лъчетерапия и евентуално химиотерапия. Тези лечения могат да причинят сериозни дългосрочни странични ефекти.

Вземете решение – възможни ползи и рискове от скрининг на гърдата

Вие избирате дали да се подложите или не на скрининг на гърдата. Има много различни причини, поради които жените решават дали да се подложат или не на скрининг. С цел да ви помогнем да вземете решение, сме включили информация за възможните ползи и рискове.

Скринингът спасява живот при рак на гърдата

Животът се спасява, защото раковите заболявания се диагностицират и лекуват по-рано, отколкото без скрининг.

Скринингът открива рак на гърдата, който никога не би причинил вреда на жената

Някои жени ще бъдат диагностицирани и лекувани за рак на гърдата, който иначе никога не би бил открит и не би станал животозастрашаващ. Това е основният риск при скрининга.

Лекарите невинаги могат да кажат дали диагностицираният рак на гърдата ще бъде животозастрашаващ или не, затова предлагат лечение на всички жени с рак на гърдата. Това означава, че на някои жени ще бъде предложено лечение, от което не се нуждаят.

Преценка на възможните ползи и рискове от скрининга на гърдата

**Скринингът на гърдата
може да спаси живота
ми от рак на гърдата**

**Скринингът
на гърдата понякога
означава, че ми е
поставена диагноза и
се лекувам от рак, който
никога не би станал
животозас-
трашаващ**

Води се дебат за това колко живота се спасяват чрез скрининг на гърдата и колко жени са диагностицирани с рак, който никога не би станал животозастрашаващ. Числата на следващата страница са най-добрите оценки от група експерти, които са прегледали доказателствата.

Спасяване на живота от рак на гърдата

Скринингът спасява около 1 живот от рак на гърдата на всеки 200 жени, които са преминали скрининг. Това прави около 1300 спасени живота от рак на гърдата всяка година във Великобритания.

Откриване на рак, който никога не би причинил вреда

Около 3 от всеки 200 жени, изследвани на всеки 3 години от 50 до 70-годишна възраст, са диагностицирани с рак, който никога не би бил открит без скрининг и никога не би станал животозастрашаващ. Това прави около 4000 жени всяка година във Великобритания, на които се предлага лечение, от което не се нуждаят.

Общо взето, на 1 жена животът е спасен от рак на гърдата, около 3 жени са диагностицирани с рак, който никога не би станал животозастрашаващ.

Изследователите се опитват да намерят по-добри начини да определят кои жени имат рак на гърдата, който ще бъде животозастрашаващ, и кои жени имат рак, който няма да бъде такъв.

Може ли скринингът на гърдата да носи други рискове?

- При повечето жени, които получават абнормален резултат от скрининга, не се установява рак на гърдата. Тези жени изпитват ненужно безпокойство, а някои се стресират, което влияе върху способността им да извършват обичайните си ежедневни дейности през това време.
- Рентгеновите лъчи много рядко могат да причинят рак. Мамография, която се прави на всеки 3 години в продължение на 20 години, много леко увеличава риска от развитие на рак през живота на жената.
- Рядко се случва скринингът да пропусне рак. Той открива повечето видове рак на гърдата, но го пропуска при около 1 на 2500 изследвани жени.

Какви са симптомите на рак на гърдата?

Ако научите как обикновено изглеждат и се усещат гърдите ви, е по-вероятно да забележите промени, които биха могли да бъдат признаци за рак на гърдата. Това е важно, дори ако сте били на скрининг на гърдата. Наблюдавайте за следното:

- Бучка или уплътнение в гърдата.
- Промяна в зърното. Зърното може да хлътне в гърдата или да промени формата си. Може да имате обрив, при който зърното изглежда червено и люспесто, от зърното да изтича кръв или друга течност.
- Промяна в усещането или външния вид на гърдата. Тя може да се усеща тежка, топла и неравномерна или по кожата може да има вдлъбнатини. Размерът и формата на гърдата са променени.
- Подуване или бучка в подмишницата.

Сама по себе си болката обикновено не е признак на рак на гърдата. Ако имате някаква промяна в гърдите, незабавно си запишете час за преглед при вашия личен лекар. Може да нямате рак. Но ако имате, диагностицирането и лечението на ранен етап може да означава, че е по-вероятно да преживеете рака на гърдата.

Какво се случва с мамограмата ми след скрининга?

Програмата за скрининг на гърдата в Северна Ирландия съхранява вашите мамограми поне 8 години. Те се съхраняват по сигурен начин. Програмата редовно проверява записите, за да се увери, че услугата е възможно най-добра. Служителите в други здравни служби може да се налага да видят вашите досиета, но те ще бъдат споделяни само с лица, които трябва да ги видят.

Ще прегледаме резултатите от предишните ви скрининги, ако ви бъде поставена диагноза рак на гърдата между изследванията. Можете да видите резултатите от това изследване, ако желаете.

Ако желаете тази листовка на друг език или в алтернативен формат, посетете www.pha.site/breast-screening-publications или се свържете с местната скрининг служба.

**Belfast Health and Social Care Trust
(обхваща и South Eastern HSC Trust)**

The Screening Centre
12-22 Linenhall Street
Belfast BT2 8BS

Тел. 028 9033 3700

Email: breastscreeninglhst@belfasttrust.hscni.net

Northern Health and Social Care Trust

Northern Area Breast Screening
and Assessment Unit

Level A, Antrim Area Hospital
45 Bush Road, Antrim BT41 2RL

Тел. 028 9442 4425

Email: breast.screening@northerntrust.hscni.net

Southern Health and Social Care Trust

The Breast Screening Unit
Firbank House
Craigavon Area Hospital, Lurgan Road,
Portadown BT63 5QQ

Тел. 028 3756 0820

Email: breast.screening@southerntrust.hscni.net

Western Health and Social Care Trust

The Breast Screening Unit
Ground Floor, The Nurses' Home
Altnagelvin Area Hospital, Glenshane Rd, Londonderry BT47 6SB

Тел. 028 7161 1443

Email: altnagelvin.breastscreening@westerntrust.hscni.net

Тази брошура е разработена от независим екип от информационни експерти в King's Health Partners, с консултации и писмена подкрепа от Cancer Research UK. Тя е адаптирана за използване в Северна Ирландия от Агенцията за обществено здраве.

Чрез обществено допитване над 1000 членове на обществеността допринесоха за разработването на подхода към информацията относно програмите за скрининг на рака на NHS.

Следните организации подкрепиха консултацията. Beating Bowel Cancer, BME Cancer Communities, Bowel Cancer UK, Breakthrough Breast Cancer, Breast Cancer Campaign, Breast Cancer Care, Cancer Research UK, Independent Cancer Patients'Voice, Jo's Cervical Cancer Trust and the Patient Information Forum.

Информацията в тази листовка е базирана на препоръки от гражданско жури от 25 жени за това как да се представят възможните ползи и рискове от скрининга на гърдата.

Финансирана от NHS Cancer Screening Programmes.

© Crown Copyright 2020. Тази информация първоначално е разработена от Public Health England Screening (<https://www.gov.uk/topic/population-screening-programmes>) и се използва съгласно Open Government Licence v3.0

Public Health Agency

12–22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.

Тел. 0300 555 0114 (местна тарифа). www.publichealth.hscni.net

<http://pha.site/breastscreening-info>

www.nidirect.gov.uk/breast-screening

www.becancerawareni.info/breast-cancer

Намерете ни на:

